

আর্ট কপোরেশন অব ইণ্ডিয়া লিঃ
প্রিমিয়েডিত

মুগ্ধ মুহাম্মদ

পুরুষ শনা • চি অ • পুরুষ শক

ଦାନ୍ତଗର୍ଥମକାରୀଗଣ

ଆର୍ଟ କର୍ପୋରେସନ ଅବ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡେର ନିବେଦନ

ସ୍ଵପ୍ନ ଓ ସମାଧି

ରଚନା ଓ ପରିଚାଳନା : ଦେବମାରାଯଣ ଗୁପ୍ତ

ସଂକ୍ଷିତ ପରିଚାଳନା : ଖଗେନ ଦାଶଙ୍କୁପ

ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ : ଅନିଲ ଗୁପ୍ତ
ଶକ୍ତଯଙ୍କୀ : ଶିଶିର ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାସ
ଯାତ୍ରିକ ଉପଦେଶୀ : ରାଜନ ଦାସ
ଶିଶିରିନିର୍ଦ୍ଦେଶକ : ବିଜୟ ବ୍ସୁ
ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ : ଗିଲୁ ଚୌଧୁରୀ
କର୍ମସଞ୍ଜାକର : ଶୈଲେନ ଗାନ୍ଧୁଲୀ

ପ୍ରଚାର ଚିତ୍ରାଳ୍କାନେ : ପ୍ରଚାରଦୀ ଓ ଆର୍ଟଷ୍ଟ ସାର୍କେଲ
ସାଜମଞ୍ଜାକର : ଡି. ଆର, ମେକାଆପ୍ ଇଞ୍ଚାଟ୍ରିଜ୍

ଗୀତିକାରୀ : ପୁଲକ ବନ୍ଦୋପାଧ୍ୟାସ
ସହକାରୀଗଣ :—

ପରିଚାଳନାହୁ—ଦୁନ୍ତୁ ପାଲିତ, ରମେନ ମୁଖାପାଧ୍ୟାସ,
ଚିତ୍ରଶିଳ୍ପୀ—ନନୀ ଦାସ, ଜ୍ୟୋତିର୍ଭାବ ଲାହା, ଅନିଲ ଘୋଷ, ଆଶୁ ଦତ୍ତ

ଆଲୋକ-ସମ୍ପାତେ—ବରେଶ ସମାନାର, ଅନିଲ, ଶ୍ରୀ, ରାବି, ହେମତ, ମନୀ (କାକ)
ଶକ୍ତଯଙ୍କେ—ମୁଶୀଲ ବିଶ୍ୱାସ କର୍ମସଞ୍ଜାର—ତନାଥ ମୁଖାଞ୍ଜି

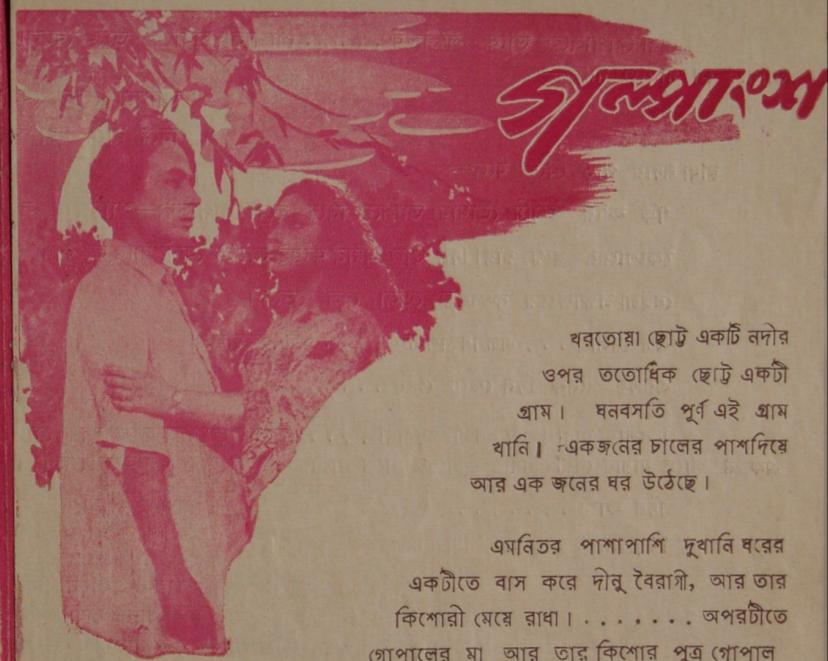
ସମ୍ମାନ ପରିଚାଳନାହୁ—ନିର୍ବଳେକୁ ବିଶ୍ୱାସ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନାହୁ—ଶଚୀନଦାଶ ଗୁପ୍ତ
ମମ୍ପାଦନାହୁ—କାବାଇ ବନ୍ଦ୍ୟୋଃ ତୃତ୍ୟପରିକଳ୍ପନାହୁ—ମନ୍ଦିଲ ବନ୍ଦ୍ୟୋଃ

ପରିଚୁଟ୍ଟିବେ—

ଫିଲ୍ମ ସାର୍ଡିସେସ, ଇଉନାଇଟେଡ, ସିନେଲ୍ୟାବରେଟୋର ଓ ଇଞ୍ଚପୁରୀ ସିନେଲ୍ୟାବରେଟୋରୀ
କାପାରଣେ

ଜହରଗାନ୍ଧୁଲୀ, ମଲରା ସରକାର, ଧୀରାଜ୍ ଭଟ୍ଟାଚାର୍ଯ୍ୟ, ସାଧନ ସରକାର,
ଶୋଭାଦେବ, ପ୍ରତୀଧାରା, ସନ୍ତୋଷ ସିଂହ, ତୁଳସୀ ଚକ୍ରବତୀ,
ରାଜଲଙ୍ଘ୍ନୀ (ବଡ଼), ଶ୍ୟାମଲାହା, ନବନୀପ ହାଲଦାର, ମାଛାର ମୁଖେ,
ଗନ୍ଧାପଦ ବ୍ସୁ, ଅଜିତ ସେନଶୁପ୍ତ, ବିକ୍ରୀ ସାମନ୍ତ, ଯିଃ ଗୋମେଶ
କୁମାରୀ ମଞ୍ଜୁ, କୁମାରୀ ଅଞ୍ଜଳି, ମନି ଚକ୍ରବତୀ, ଭାବୁ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାସ,
ଦେବେନ ବ୍ୟାନାଞ୍ଜି, ଗୋପାଳ ମଞ୍ଜିକ, ବୈନୁ କୁମାର, ଇରା ଚକ୍ରବତୀ,
ଗୀତାଦେବୀ, ମୀରାଦେବୀ, ବର୍ଣ୍ଣା ଚକ୍ରବତୀ, ପୁଲିନ ମିତ୍ର,
ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ରାଜୀ, ତୁଳସୀ ପାଲ, ଗୋପାଳ ଚଟ୍ଟାଃ, ମହ୍ବୁବ,
ଦେବୀ ସାଧନ ସିଂହ, ଲେତୋ ଓ ଆରାଓ ଅମେକ ।

ପରିବେଶନା • ଚିତ୍ର ପରିବେଶ କ
୪୭୩୯, ଧର୍ମତଳା ଟ୍ରୀଟ୍, କଲିକାତା ।

ଅରତୋରା ଛୋଟ ଏକଟ ବଦୀର
ଓପର ତତୋଧିକ ଛୋଟ ଏକଟୀ
ଗ୍ରାମ । ସରବରତ ପୂର୍ବ ଏହି ଗ୍ରାମ
ଥାନି । ଏକଜନେର ଚାଲେର ପାଶଦିନେ
ଆର ଏକ ଜନେର ଘର ଉଠେଛେ ।

ଏମନିତିର ପାଶାପାଶି ଦୁଖାବି ସରେର
ଏକଟିତେ ବାସ କରେ ଦୀରୁ ବୈରାଗୀ, ଆର ତାର
କିଶୋରୀ ମେଘେ ରାଧା । ଅପରାଟିତେ
ଗୋପାଲେର ମା ଆର ତାର କିଶୋର ପୁତ୍ର ଗୋପାଲ
ଦୀରୁ ବୈରାଗୀ ସକାଳ ସନ୍ଧେୟ ଲୋକେର ଦୋରେ ଦୋରେ ନାମ
ବିଲୋହ—ଏତେଇ ତାର ଦୁଃଖର ସଂସାର ମେରୋଟିକେ ନିର
କୋରକମେ ଚଲେ ଯାଉ ।

ନାମେର ବାନିଯଷେ ରୋଜଗାର-- କିନ୍ତୁ ଲୋକେ ଏଦେର ବାଳ—ଭିଧିରୀ ।
ଭିଧିରୀ ନାମେର କଲକ ଦୀନୁକ ଶର୍ଷ କରେ କିନା ଜାନିବ—କିନ୍ତୁ ରାଧାକେ
କରେ ।

ଓଡ଼ିକେ ସକାଳେ ଉଠେ ଦୂରତ ଗୋପାଲକେ ଗୋଜ ହ'ସେ ବସ ଥାକତେ ଦେଖେ
ଯାଉ । ମା ତାକେ ଧରିବାକାର । ଦୁଟି ଗାଇ ଗାଇ ତାଦେର ସମ୍ବଲ, ଦୁଧ ଯୋଗାନ ଦିଲେ
ତାଦେର ସଂସାର ଚଲେ । ଗୋପାଲେର ମା ଏହି ଓପର ନିର୍ଦ୍ଦର କରେ ଛେଲେକେ ମାନୁଷ
କ'ରେ ତୁଳତେ ଚାହ— ଅଥ୍ ଦୁଟି ଗୋପାଳ ବା ଦେଖେ, ଗରୁ ଦୁଟାକେ . . . ବା
ଦିଲେ ଅସେ ବାଡ଼ି ବାଡ଼ି ଦୁଖ ।

ଗ୍ରାମେ “ମନ୍ଦାର ଭାସାନେର” ଅତିନର ଦେଖେ ଗୋପାଳ ଆର ରାଧାର ଚୋଖେ
ଭେସ ଓଠେ—ବେଳା ଲଜ୍ଜିଦିନରେ ବ୍ସନ୍ତ ।

ରାଧା ଗୋପାଳକେ ତାବେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଗୋପାଳ ରାଧାକେ ତାବେ ବେହଲା । ଆମେର ମୁଖରା ମୋହନୀ ଗୋଦାଲିଜୌର କଳାଗାଛ କେଟେ ଡେଲା ତୈରୀ କ'ରେ ବନ୍ଦୀର ଜଳେ
ଭାସିରେ ମେ ଗାଇତେ ଥାକେ—

“ ଭାସିରେ ଡେଲା ବେହଲେ ସତେ
ବିରେ ଯାବେ ଘରା ପତି ରେ !! ”

ରାଧା ବନ୍ଦୀର ପାଡ଼ ଥିକେ ବଲେ—

‘କି କ'ରେ ଆମି ତୋମାର ଭାସିରେ ବି ଯ ଯାବ ଗୋପାଳଦା—ତାମି ସେ ସାଂତାର ଜାନିମା’ ।

କୈଶୋରେର ସ୍ଵପ୍ନ ରାନ୍ଧା ଦିନ ଗୁଲି ଏମନି କରଇ ତାଦେର କେଟେ ଧାଚିଲ କୋଥା ଥିକେ କାଳ ବୈଶାଥୀର ଦୂରତ୍ତ ବଢ଼ ଏସେ ଭେଙେ ଦିନେ ଗେଲ ଏଦେର ସାଧେର ଥେଲା ସବ
ବେହଲା-ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର କମ୍ପନାର ଡେଲା ଗେଲ ଡେସ ।

ଏଲ ମେଳା ! . . . ଏଲ ବିଲାଶବାବୁ !! . . . ଏଲ ମଞ୍ଚମାଝା !!

ଏରପର ଅନେକ ଦିନ କେଟେ ଗେଛେ

କିଶୋରୀ ରାଧା ଆଜ ଯୁବତୀ ଅନୁରାଧା କିଶୋର ଗୋପାଳ ଯାଜ ଯୁବକ ଗୋପାଳ । ଏକଜନ ପେଣୋଛ ଆଲୋ ବାତାସେର ସ୍ପର୍ଶ, ପେଣେଛ ସଂଶୋଧ, ପେଣେଛ ପ୍ରତିପାତି ଆର
ଏକଜନ ଆଛେ ମାତାର ଦେବା ଆଁବାର କୁଟୀରେ ଯାବେ ମାତ୍ରର ବେହାଙ୍ଗଳକେ ଆଁକଢ଼େ ଧରେ । ଏଲ ଯାତ୍ରାର ଅଧିକାରୀ ! ଯାତ୍ରାର ଆସନ !! ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ସାଜା !!!

ଦିନ କା ଟ

ବିଶ୍ୱାସିର ଅତଳ ତଳେ ଯିଲିଯରେ ଯାଏ ପୁର୍ବସ୍ଥିତ ।

କିନ୍ତୁ ଘଟନା ଚକ୍ର ମେହି କୁଣ୍ଡଳ ମେହି କିନ୍ତୁ ଯାବାର ଏକଦିନ ପ୍ରକଟ ହ'ସ ଠ ଠ ଦୁଃଖର ମାବେ । ରାଧା ତାର ଗୋପାଳକେ
ନିରିଡ଼ ତାବେ ପେତେ ଚାହୁ—କିନ୍ତୁ ମାତ୍ର ଥାବେ ରାଧା ହ'ସେ ଦୀଢ଼ାହୁ ଗୋପାଳେର ବଟ । ରାଧା ଭାବେ ଆପଣ ଡେଲା
ଗୋପାଳଙ୍କ କଥା—ମେ ଆଜ ଆର ରାଧାର ମନେର ଥିବ ଜାଗତେ ଚାହିବା ଜାଗବାର ଚେଷ୍ଟାଓ କରେନା ।

ଦୀର୍ଘକାଳ ବବାନର ପର ତାଦେର ଏଇ କ୍ଷମିକ ମିଳନ ଜୀବନେ ସେ ନବ ବନ୍ଦେର ସୂଚନା କରେଛି—ଅନ୍ଦରେ
ପରିହାସ ତା ବ୍ୟର୍ଦ୍ଧ ହ'ସେ ଗେଲ ।

ବେହଲାଃ ମରା ପତିକେ ଡେଲାର ବିରେ ଭାସ ତେ ଗୋଦା

ପ୍ରେମର ମୟାବି ତଳେ ସବାର ଅଲକ୍ଷେ ଛୁଟେ ଗେଲ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର

ଆହ୍ନେ ପଢ଼ି ମୟାଧିର ଓପର

କିନ୍ତୁ ନୟବେ ଗଗନେ ତଥନ ପ୍ରବଳ ବର୍ଧନ ମୁକୁ ହରେଛେ !

চৰঙ্গতে

কল-চৰঙ্গ প্ৰস্তাৱ মন্দিৰ

(১)

গোৱে কিশোৱ ক'মাই
অয়াৰণি আৱ নাই
প্ৰভাটি পৰন বহে মদ
শোদৰ বাহ পাশ
ক্লে দেখো পুৰাকাশ
মেঘ আৱ রঞ্জে জাগা দুল ।
গাঠতে ঘাৱাৰ লাগি
অমল ধৰন জাগি
পথ পাবে চাহি চক্ৰ
দৰো আৱ নাহি সবে
বীলমনি জাগো তবে
গোপাল গোপাল বিষে চল ॥

- দীনুৰ গাব -

(২)

শোনো বীল কানুমি
ওঠে দৰি মহু ঝনি
চূপি চূপি ওঠো রণী চোৱা
জীৱৰ রণী হলে কত
সৰি তব মনোমত
হাহ শিকাৰ বোজানো আছ ওৱা
চূৰো কৰা দোষ বড়
ঘনি ওগো ছুৰো কৰ
দোৱো তবে হবে বিশ্বৰ ;
যে দিয়েছে অপবাদ
তাৱো ভাগ পেতে সাধ
বলুক সে, মোৱ দোৱে দোঁৰো সে কি নষ ??
- ছোট রাধাৰ গাব -

(৩)

বাউৱ গিজাৱ গিজ ধিনিতা তিনিতা তিলিতা
তা তা তা তাউৱ ইথু কফুতাক কুকুতাক
তা তা থেই !
জু ভৱিতে যাব সথি ঘূমুৱ জলে ।
মধৱেৰ বৱণ কালা ক'বেৱ দলে ॥
পয়া বলে শুন কালি আমাৰ বচন ।
তুমি গিয়া দৎসি আম চাদেৱ বক্ষন ॥
তাৰা শুনি কালিনাগ লাগে বলিবাৰে ।
কিমতে প্ৰবণ হৰ লোহাৰ বাসৱে ।
শ্ৰীথঙ্গ কপাটে শোডে ঘৃগু ক'ৰিবাৰ ॥
পিপিলিকা মা পারে প্ৰবেশ ক'ৰিবাৰ ॥
পয়া বলে কালী লাগ তিঙ্গি তুমি ।
কৰ্মকাৰে বলি ছিন্দ রাধিয়াছি আমি ॥
দৈশাৰ কোৱেতে আছে সিস্কুৰেৱ রেখা ।
তাৰাৰ নিকট গেলে ছিন্দ পাবে দেখা ॥
- মৰদীৱ ভাসাবেৱ গাব -

(৪)

সইৱে শুবিস কিৱে
ওই যে কালাৰ বাঁশী—
ওই মৰদোলানো হাসি
ডাকলো আমাৰ ইসাৱাতে ঘূমুৱিৱ তোৱে ।
মোৱ মন যে কেমন কৱে
আমি রহিতে নারি ঘৰে
তৰু ভৱে মৱি লাজে মৱি দ্বিধাৰ আসি কিৱে ।
ও বাঁশী মান ভাঙ্গলো লাজ বাঙ্গালো
মৱ ছাড়িলাম হায় !

পিঙ্গৱেৱ পঞ্জী ঘেন

পঞ্জ মেলে ধাৰ ;
এই দেশাস্তৱেৱ পাৱে
পাৰো তাৰাৰ ঠিকাবাৰে
তাই সোহাগ আমাৰ গাব হৰে যায়
মনেৱ মায়া দিবে ॥
- দীনুৰ ও ছোট রাধাৰ গাব -

প্ৰাপ চাৱ আৰি তুৰু

চাৱ না সে কৃপ যে,

পীৱিতিৰ এই রাতি অতি অপকৃপ হাহ

মৱমি একি লাজ বন্ধনে ছায় ।

তাইতো কথা রাখো

অধীৱ হঞ্চে নাকো

গৱণবণি হৌৰন মোৱ মিনতি জানাব ।

- পুৱৰোৱ গাব -

(৫)

মোৱ প্ৰনাম থানি আছে তোলা
আজো তোমাৰ তৱে
কিৱে এলে তাইতো তুমি
সবাৰ অগোচৱে ।
অনেক দিনেৱ ষষ্ঠি দুৱা
থেলাবৰ হৰে গড়া
শূন্য হিয়া পূৰ্ণ যে তাই

অনেক দিনেৱ পৱে ।

“ষষ্ঠি মোদেৱ সমাবিতে
মান্ডলো নাকো হার
বেদীৱ বুকেৱ ফুল হৰে সে
জাগলো বাবে বাব ;”
জীৱন পথে নাই যদি হয়
মৱণ পাবে হবে সমষ্ট
গানেৱ প্ৰদীপ জলিয়ে রাখি
মিলন বাসৱ ঘৰে ॥
- অনুবাধাৰ গাব -

(৬)

লাজে মৱি মিনতি কৱি শুঠন ঘূলো না হায়
মৱমি গো কূল মান রাখা দায় ।
শুববো কাবে কাবে
যে সাধ জাগে প্ৰাপে
রাঙ্গবে তোমাৰ আশা আমাৰ লাজুক অভিমানে
এখাবে নৰ অন্য কোন নিবুম বিবলায় ।
বুকে ষত টেউ লাগে
মুখ তত চূপ যে

31-10-52

ପ୍ରକ୍ଷତିର ପଥେ!
ଡାରାଘଙ୍କର ବନ୍ଦେଯମାଧ୍ୟାହ୍ୟେର

କାଳା

ଦେବଲାବ୍ୟାଣ ଶୁଭେ

ଶୋଭିତା

ଡ୍ରେସ୍ ମିଳପୀ ସମସ୍ତରେ

